

երբեք հաճոյք չեմ գգացել. ընդ հապուհաց, միշտ բողբոջեմ եմ այգիսի տեղը վարժունքի դէմ, Պրոֆ. խալաթեանցի վերջիշէտը գիրքը եւ շատ վաղ եմ կարգացել, դեռ նոր լիյս տեսած ժամանակ, Պետերբուրգում, եւ նրա գրածը Ղ. Փարպեցու մէջ երած ցուցմունքի մասին՝ երեւի վերպել է այն ժամանակ իմ ուշադրութիւնից կամ մոռացել իմ: Այնպէս որ Ղ. Փարպեցու այդ ցուցմունքը ես գտել եմ ինքնուրոյն կերպով 1898—99 թուերին, եւ իբրեւ ինքնուրոյն գիւտ հաղորդել եմ այն Պրոֆ. Մառնի թիֆլիսում, երկու թէ երեք տարի առաջ, եւ նոյն իսկ Պ. Գր. Տէր-Պողոսեանին, որ շնորհակալութեամբ ընդունեց եւ խոստացաւ, նրանից օգտուելու ժամանակ, յիշել թէ ինձանից է լուել:

Այժմ, երբ իմացայ, որ Ղ. Փարպեցու այդ ցուցումը ինձանից առաջ նկատել եւ նրանից միեւնոյն եզրակացութիւնը հանել է Պրոֆ. Գ. խալաթեանցը՝ ես յօտարալամ այդ գիւտի պատիւը թողնում եմ Պրոֆ. խալաթեանցին՝ իբրեւ նրա առաջին հեղինակին:

Նաեւ շնորհակալութիւնս եմ յայտնում Պ. Գր. Տէր-Պողոսեանցին՝ որ պարզեց այս թիւրիմացութիւնը: Իսկ որ նա վերաուրական տուն եւ դարձեալ ընթերցի եւ գործ անել ինձ դէմ — այդ նրա ծառայի գործն է եւ ինձ չէ վերաբերում: Ինձ համար անհամեմատ աւելի ցաւալի է իրողութեան կորուրէքն այն ժամ կենդանի, որի մէջ նա ամփոփում է Այդքանք միայն հարկ եմ համարում ասել, որ ես Պ. Գր. Տէր-Պողոսեանի հետ, բաց ի գրական բարեկամական ծանօթութիւնից, ոչ մի գործ, ոչ մի ընդհարում չեմ ունեցել, եւ նրա մութ անարկութիւնը 1896 թուականի վայր, որչափ էլ ոյժ տուի յիշողութեանս՝ ինձ համար գարձեալ անհասկանալի մնաց:

ՍՅ. ՄԱՆՆԵՐԵԱՆ

6. Եւնիւյ նոր գործունէութիւնը եւ Մարտի 1-ին արեւելի ինքնուրոյն իշխանութիւնը: Եւնիւյն երկու իրարմէ աւելի հետաքրքրական եւ ուրախալի լուրեր կը հասնին մեզի: Մէկը կը կարդաւ «Արտասայ» մէջ (Թ. 2), թէ «Պարաբասի արեւելի թարգմանութեամբ այժմ ցարգաւան է ուսուցչական Մարտի 1-ին, Միւսը՝ Պր. Է. Անտեանի առ Է. Տաշեան ուղղած բաց նամակին մէջ կ'ընթերցեալները: «Ուրախութիւնն ունիմ» աւանշու 2-ի եւ Է. Գալէմբեարեանին թէ եփիկի միակ ձեւադրին, որ «այրած էր Ձմրանից հոգեհոգի մէջ, գտնուեցաւ Ս. Եւնիւյնի ձեւադրատան մէջ Եւ. Ապրիլ 25, երբէկ սկսեց համեմատել տպագրութեան հետ» նուազաւ եւ Գալէմբեարեանի պատգամ: Մեր քննութեանց եւ համեմատութեանց արդիւնքը շատ շուտով լիյս կը տեսնուի տպագրութեամբ, Այնպէս երեւակայալի, թէ բանասերներն ինչպիսի հետաքրքրութեամբ անոնց գաղտնիքները հրատարակեն կը սպասեն, որոնք շատ մը ինքզնական ինքիւններու լուծուած պիտի տան:

ՆԵՏԻԿ

ՎԵՐՋԱՆՈՂ ԱՄԻՐ ԲԱՊԱՐԱԿԱՆ

Վննմա, 25 Մայիս 1902:

Վերջացող ամիր քաղաքական աշխարհի վրայ զուարթ յիշատակներու նետ միանգամայն ցաւալի եւ շատ ցաւալի յիշատակներ եւ թողոյց: Սուղ սիւնակներու մէջ մնեց միայն կարեւորագոյնները յատալ կը բերենք:

Գաղղիոյ խորհրդարանը գրեթէ երկու ամսէ ի վեր զբաղած էր երեսփոխանաց նոր ընտրութեամբ: Առաջին ընտրութիւնը տեղի ունեցաւ Ապրիլ 27-ին, որուն մէջ ի նպաստ պաշտօնեակալին կողմնակցութեան ընտրուեցան հետեւեալքը. 88 հասարակապետական, 95 արմատական, 41 արմատական-ընկերվարական, 22 ընկերվարական. ընդ ամէնը՝ 246 հոգի: Իսկ հակապաշտօնեակալին կողմնակցութիւնը վատնուեցաւ հետեւեալ քուէները. 32 ազգայնական, 66 պահպանողական, 66 հակապաշտօնեակալ-հասարակապետական, 2 հակակառավարական-ընկերվարական. ընդ ամէնը՝ 166 հոգի: 174 հետամտից անձուկ քուէարկութիւն մ'եւ տեղի ունեցաւ ամսոյս 11-ին. այս վերջին քուէարկութեան մէջ ընտրուողներու մասին եղած թուերու պէսպիսութեանց մէջ ճշդագոյնն է՝ 110 պաշտօնեական եւ մնացեալքը՝ հակապաշտօնեական: — Այս ընտրութեանց միջոցին տնտեսական ծանր աղէտը մը դժբախտ Գաղղիան ի խոր սուգ համակեց: Մայիսի 8-ին Մարտինիկի հիւսիսային կողմը գտնուող Մոն Պրէ (1350 մետր. բարձր.) հրաբուխ ժայթքելով կղզոյն հիւսիսային մասը զուրորովին ամայի աներակ դարձուց, իւր միւխոյն տակ թաղելով — բաց ի բազմաթիւ գիւղերէ — Սէն Պիէր (27.000 բն.) կղզոյն գլխաւոր քաղաքը բնակչոյն հանդերձ: Մոն Պրէ լափա եւ ուրիշ հրաբխային նիւթեր հոսելը դժուար կը շարունակէ: Բնակչաց գոյն նորագոյն տեղեկութեանց համեմայն 40.000 կ'անցնի:

Իրաց այսպիսի պարագային մէջ, գաղղիական հասարակապետութեան նախագահ Լուիս, մեծ հանդէսով ու շքեղու-

